

Grey4Green

Aktiv aldring og klimaindsats gennem inddragelse af ældre borgere i naturbeskyttelse

UDNYTTTELSE AF POTENTIALALET VED AKTIV ALDRING FOR NATURBESKYTTTELSE

Politisk oplæg

Forfattere i alfabetisk rækkefølge:

Associação BioLiving, Daniela Salazar Simões

Associação BioLiving, Inês Pimentel Santos

Association des Agences de la Démocratie Locale, Virginia Stimilli

Center for the Advancement of Research Development, Christos Procopiou

Environmental Agency of Iceland, Julie Kermarec

FO-Aarhus, Elizabeth Gregersen FO-Aarhus, Karin Coles

Município de Lousada, Mariana Cardoso

Redaktør:

Association des Agences de la Démocratie Locale, Ginevra Gatti

Fotokreditering:

Environmental Agency of Iceland

FO-Aarhus

Município de Lousada

Layout og Cover:

Center for the Advancement of Research Development

Inden for rammerne af Erasmus+-projektet

Grey4Green:

Seniorfrivillige til naturbeskyttelse

Projektnummer: 2021-1-DK01-KA220-ADU-000026601

September, 2024

Medfinansieret af den
Europæiske Union

Europa-Kommissionens støtte til produktionen af denne publikation udgør ikke en godkendelse af indholdet, som kun afspejler forfatternes synspunkter, og Kommissionen kan ikke holdes ansvarlig for nogen brug, der måtte blive gjort af oplysningerne heri. Projektnummer: 2021-1-DK01-KA220-ADU-000026601

Indhold

indholdsfortegnelse	3
Tabelliste	3
Figurliste	3
1. Sammen drag	6
2. Overoversigt over GREY4GREEN (G4G) projektet	8
2.1. Rationale	9
2.2. Mål	9
2.3. Målgruppe	10
2.4. Metodologi	10
2.5. Påvirkninger	11
3. Erfaringer, der er gjort	12
3.1. De ældres stemme	13
3.1.1. Om miljøet	14
3.1.2. Om at være frivillig	15
3.1.3. Om politisk/institutionel støtte til frivilligt arbejde	18
3.2. Projektpartneres stemme	20
4. Anbefalinger	23
5. Ressourcer	25
6. Kontaktinformation	27

Tabelliste

Tabel 1. Respondenternes kønssammensætning	13
Tabel 2. Respondenternes bopæl	13

Figurliste

Figur 1. Antal respondenter pr. aldersgruppe	13
Figur 2. Årsager til, at respondenterne ikke er/ville være villige til at arbejde frivilligt med naturbeskyttelse	14
Figur 3. Årsager til, at respondenterne er/ville være villige til at arbejde frivilligt med naturbeskyttelse	14
Figur 4. Ældres foretrukne område for frivilligt arbejde	15
Figur 5. Ældres foretrukne muligheder i forbindelse med frivilligt arbejde	15
Figur 6. Ældres vigtigste grund til at arbejde frivilligt	15
Figur 7. Ældres primære område for frivilligt arbejde	16
Figur 8. Ældres foretrukne frivillighedsaktiviteter	16
Figur 9. Aktiviteter, som ældre gerne vil gennemføre	17
Figur 10. Hvad de ældre mener, der skal til for at være frivillig i samfundet	18

PROJEKTPARTNERE

DANMARK

Frit Oplysningsforbund-Aarhus (FO-Aarhus) - Koordinator

FO-Aarhus (Foreningen for Voksenuddannelse) er en ikke-statslig, non-profit organisation, der blev etableret i 1973 for at tilbyde ikke-formel voksenuddannelse og rådgivning til borgerne i Aarhus. Den har sin egen valgte bestyrelse, der består af repræsentanter fra den private sektor, den offentlige administration og den formelle og erhvervsfaglige uddannelsessektor. FO-Aarhus' grundlæggende ekspertise ligger i ikke-formel voksenuddannelse for offentligheden og specialisering i programmer, der hjælper dårligt stillede grupper - f.eks. indvandrere, arbejdsløse, mennesker med indlæringsvanskeligheder, dyslektikere, mennesker med psykiske problemer - med at forbedre deres livskvalitet og integrere (eller genintegrere) sig i samfundet og arbejdsstyrken. Målet er at styrke deltagerens personlige, sociale og faglige kompetencer som et springbræt til omskoling, genindslutning på arbejdsmarkedet eller videreuddannelse.

CYPERN

Center for the Advancement of Research & Development in Educational Technology (CARDET)

CARDET er et af de førende forsknings- og udviklingscentre for voksenuddannelse i Middelhavsområdet med global ekspertise inden for voksenuddannelse, social inklusion, projektdesign og -implementering, kapacitetsopbygning og e-læring. CARDET er uafhængigt tilknyttet universiteter og institutioner fra hele verden, f.eks. Yale University, University of Nicosia og International Council of Educational Media. CARDET har gennemført adskillige projekter inden for voksenuddannelse, e-læring, literacies, blanderlæring, samarbejde mellem universiteter og lokalsamfund, MOOCs, digitale værktøjer, frivilligt arbejde og erhvervsuddannelse. CARDET samler et internationalt team af eksperter med årtiers global ekspertise inden for design, implementering og evaluering af internationale projekter.

FRANKRIG

European Association for Local Democracy (ALDA)

ALDA er en non-profit forening, der blev grundlagt på initiativ af Europarådets kongres i 1999, og hvis hovedmål er at fremme god regeringsførelse og borgerdeltagelse på lokalt niveau. ALDA er en medlemsbaseret organisation med mere end 350 medlemmer (herunder lokale demokratiagenturer, lokale myndigheder, en sammenslutning af lokale myndigheder, civilsamfundsorganisationer, universiteter, ngo'er, græsrodsforeninger og offentlige organer), der er baseret i 45 lande over det meste af Europa og de europæiske nabolande, herunder Balkan, Hviderusland, Moldova, Kaukasus-området, Tyrkiet og nogle få lande fra den nordafrikanske region. Dets kontorer ligger i Strasbourg (FR), Bruxelles (BE), Vicenza (IT), Subotica (RS), Skopje (MK), Chisinau (MD) og Tunis (TN). ALDA har 40 ansatte og forskellige praktikanter og frivillige, som støtter de forskellige kontors aktiviteter. I dag er ALDA en vigtig aktør inden for lokaldemokrati, aktivt medborgerskab, god regeringsførelse, EU-integration, menneskerettigheder og samarbejde mellem lokale myndigheder og civilsamfundet. Det meste af arbejdet er baseret på multilateralt, decentraliseret samarbejde.

ISLAND

Islands miljøagentur

Under ledelse af Miljøministeriet er EAI's rolle at fremme beskyttelsen og den bæredygtige brug af Islands naturressourcer samt offentlig velfærd ved at hjælpe med at sikre et sundt miljø. EAI er en førende aktør inden for miljøspørgsmål og naturbeskyttelse i lokalsamfundet. Agenturets rolle er nøje at overvåge udviklingen af miljøspørgsmål og sikre offentlighedens velfærd. En af EAI's hovedopgaver er at forvalte og beskytte Snæfellsjökull Nationalpark og andre 115 beskyttede områder i Island. Ifølge naturbeskyttelsesloven er et naturreservat et område, der er beskyttet på grund af dets betydning for dyrelivet (flora og fauna) og landskabet. EAI's primære arbejdsmetode er gruppearbejde og fungerer godt til at formulere EAI's fremtidige politik i hvert enkelt tilfælde. Det har omkring 90 fuldtidsansatte.

PORTUGAL

The Municipality of Lousada (Município de Lousada)

The Municipality of Lousada (ML) er en lokal offentlig administration, der forvalter et område på 95 km² med ca. 50.000 indbyggere. Dette tætbefolkede område i en bynær region står over for mange udfordringer med hensyn til bæredygtig udvikling, livskvalitet og befolkningens læsefærdigheder og medborgerskab. ML's mission er således at definere vejledende strategier og gennemføre de deraf følgende lokale politikker gennem foranstaltninger og programmer inden for forskellige områder af vores kompetence, fremme livskvaliteten for alle borgere og sikre høje standarder for kvalitetsservice. Vores arbejde er rettet mod at opnå en bæredygtig udvikling med fordele og muligheder for alle vores borgere, hvad angår miljø, sociale og økonomiske områder.

PORTUGAL

Associação BioLiving

NGO'ens mål er bl.a. at fremme bæredygtighed gennem engagement i miljømæssigt medborgerskab og offentlig deltagelse for at beskytte naturen, samtidig med at man styrker den sociale økonomi og fremmer inklusion, fred og solidaritet ved at bruge uddannelse, naturressourcer og beskyttelse af naturen som ledemotiv. BioLivings driftsmodel fokuserer på nærhed til lokalsamfund, kommuner, skoler, virksomheder og andre NGO'er. Vi mener, at samarbejde med interessenter og befolkninger letter dialogen og søgningen efter løsninger inden for miljøuddannelse og naturbeskyttelse, og at deres engagement og interesse i miljøspørgsmål fremmes mere effektivt.

1. Sammenfat- ning

Dette politikpapir samler de vigtigste resultater, der kom frem i løbet af projektet. Den er baseret på både mundtlig og skriftlig feedback fra deltagerne (ældre), tredje alderspersonalet, projektpartnerne og alle de relevante interessenter, der var involveret i aktiviteterne (f.eks. frivillige og naturbeskyttelsesorganisationer).

Den har til formål at give et overblik over projektets resultater, som er nyttige for beslutningstagere at integrere i deres politiske arbejde. Mere specifikt forklarer politikpapiret de vigtigste udfordringer, man er stødt på, og de muligheder, som deltagerne og interessenterne, der er direkte og indirekte involveret i projektet, har identificeret. På baggrund af disse udarbejdede GREY4GREEN-teamet adskillige politiske anbefalinger, både på lokalt og nationalt niveau,

som kunne være gyldige og anvendelige i alle EU's medlemslande med de rette tilpasninger.

Selv om projektet fandt sted i forskellige geografiske og kulturelle miljøer (f.eks. Cypern, Danmark, Frankrig, Island og Portugal), var reaktionerne og de råd, der blev modtaget, ofte ens og fælles for de forskellige steder. Dette politikpapir håber at kunne informere og rådgive politiske beslutningstagere og andre relevante interessenter om, hvordan de bedst kan fremme indførelsen af aktiviteter for aktiv aldring i naturen i deres lokalsamfund.

Nøgleord: Aktiv aldring; Miljø og klimaforandringer; Frivilligt arbejde; Inklusion, fremme af ligestilling og ikke-diskrimination; EU's grønne pagt; EU's værdier

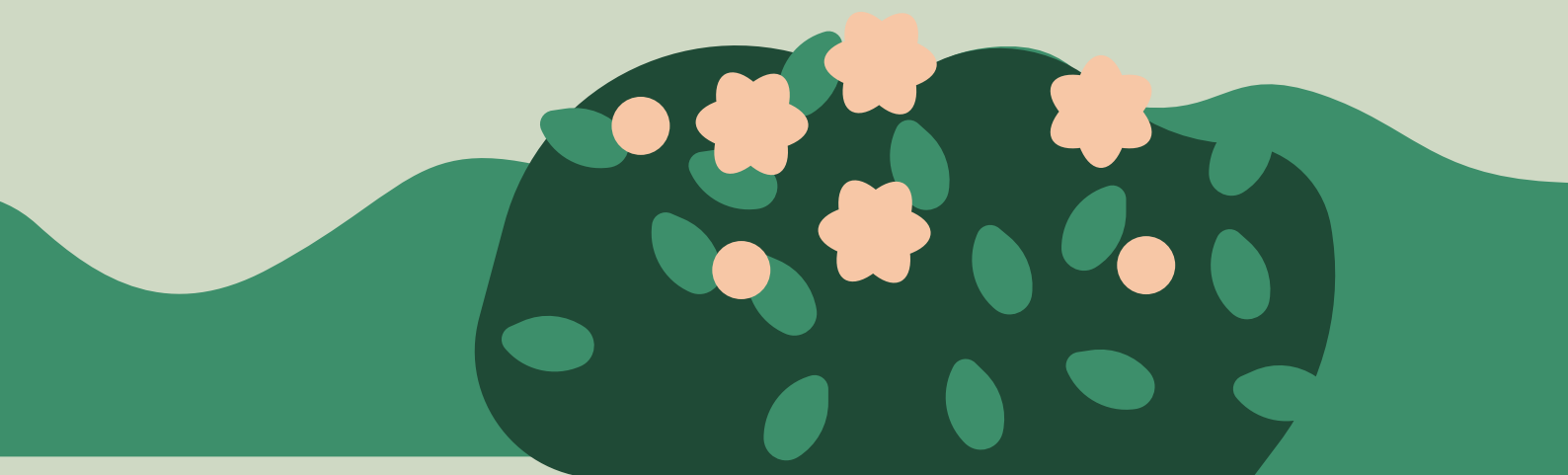

Fortolkende gåtur for at observere lokal biodiversitet i Mata de Vilar (Lousada, Portugal)

2.

Oversigt over GREY4GREEN (G4G) projektet

2.1. Rationale

På globalt plan er fødselsraterne faldende, og levetiden er stigende. Andelen af mennesker på 60+ steg fra kun 8 % (200 millioner mennesker) i 1950 til omkring 11 % (760 millioner) i 2011, og den forventes at nå 22 % (2 milliarder) i 2050. Fra et økonomisk perspektiv stiger de skattemæssige omkostninger i forbindelse med pensioner, sundhedspleje og langtidspleje i takt med, at befolkningen bliver markant ældre. I EU forventes de samlede omkostninger ved aldring (offentlige udgifter) at stige med 1,7 % til 26,7 % af BNP mellem 2016 og 2070. Prognosen er, at i 2050 vil de over 60-årige udgøre over 30 % af hele befolkningen i de udviklede lande - en andel, der truer alle sociale systemer med nedbrydning, ifølge demografiske eksperter. I landene i dette konsortium er befolkningen over 60 år betydelig sammenlignet med andre lande i Europa: Cypern 18,5 % af befolkningen over 60 år i 2017 mod 32,7 % i 2050; Portugal 27,9 % mod 41,7 %; Island 20,1 % mod 30,6 %.

Samtidig står alle lande over for miljømæssige udfordringer, som på lokalt plan i højere grad håndteres af lokale myndigheder og borgerbevægelser end af nationale politikker. Nogle nordlige lande som Skotland og England har udviklet en kultur, hvor ældre mennesker hjælper naturen, f.eks. gennem en lang tradition for at kigge på fugle og insekter. Men de ældre fra sydlige lande som Portugal eller Cypern er ikke vant til den slags samarbejde. Partnersnes forberedende arbejde og den deraf følgende direkte kontakt med agenter, der arbejder direkte med ældre i flere lande (Danmark, Portugal, Island), afslørede,

at den tredje alderssektor og de ældre gerne vil bidrage til naturbevarelse. Hovedårsagen til dette er de mange positive input, som kontakten med naturen giver til de ældres mentale og fysiske sundhed, og fordi det øger selvstændigheden. Men både ældre og personale i den tredje alder siger, at de mangler kompetencer til at håndtere naturrelaterede handlinger og til at organisere sikre udendørsaktiviteter.

Denne ramme, sammen med den globale miljøkrise og EU's Green Deal-prærogativer, fik partnerne til at planlægge et projekt, der skulle fremme politikker for aktiv aldring, som ville give merværdi til både de socioøkonomiske systemer og miljøet, både for de ældre og for lokalsamfundene.

2.2. Mål

G4G-PROJEKTET SØGER AT:

- **Fremme aktiv aldring** gennem frivillige miljøprogrammer for seniorer,
- **Gøre det muligt for partnere og 3. alderspersonale** til at lede frivillige miljøprogrammer for seniorer,
- **Styrke de ældre** og hele deres potentiale som produktive borgere og forandringsagenter,
- **Skabe nøglekompetencer og miljøbevidsthed** blandt ældre og 3. alderspersonale,
- **Producere output af høj kvalitet** for at fremme implementeringen af programmer for frivilligt arbejde for seniorer i hele EU,
- **Være fortalere** for social inklusion, aktiv aldring og grønne politikker.

Fuglekiggeri på tværs af generationer i Lousada, Portugal

2.3. Målgruppen

GREY4GREEN VAR MÅLRETTET TRE DIREKTE HOVEDDELTAGERGRUPPER:

1. Ældre mennesker, dvs. borgere over 60 år fra partnersnes lokalsamfund, og/eller som går i en lokal dagcenter, klub eller bor på plejehjem;
2. 3. alder-personale, dvs. fagfolk, der arbejder med ældre mennesker, såsom voksenundervisere, animatorer, socialrådgivere, sygeplejersker, ledere, psykologer osv;
3. Eksterne interessenter, der vil blive involveret i projektet, nemlig institutioner med relation til naturbeskyttelse og/eller fra den tredje alder, og politiske beslutningstagere.

2.4. Metodologi

GREY4GREEN skabte træningskurser og interkulturelle udvekslinger for både seniorer og personale som arbejder i 3.alder sektoren. Alle materialer fra sådanne aktiviteter er tilgængelige online på projektets hjemmeside for at sikre projektets bæredygtighed og reproducerbarhed.

3- alder personale modtog undervisning af høj kvalitet om naturbeskyttelse, behov og muligheder for aktiv aldring, social inklusion og socialt iværksætteri, forvaltning af menneskelige og andre ressourcer, logistik, kommunikation og andre relevante emner. Disse medarbejdere udviklede skræddersyede kompetencer til at implementere kvalitetsprogrammer for aktiv aldring og blev i stand til yderligere at fremme social inklusion, miljømæssig og social handling og bidrage til social integration af de ældre, samtidig med at de udviklede deres egne færdigheder og kompetencer som voksenundervisere (her forstået som uddannelse i en bred og integrerende forstand).

Seniorerne fik mulighed for at deltage i kulturelle udvekslinger og leve fulde og glade oplevelser med deres jævnaldrende fra deres hjemland og fra et helt andet kulturelt og miljømæssigt landskab. Denne oplevelse, ud over deres følelse af at være aktive og gyldige, styrkede deres følelse af europæisk medborgerskab og bidrog til deres fulde integration i det moderne samfund. Desuden har GREY4GREEN trænet og givet ældre borgere mulighed for at handle og **være en del af EU's Green Deal**. Deres frivillige arbejde og arbejdskraft bidrog til at forbedre lokale bæredygtighedsopgaver, som f.eks. at tage sig af grønne områder, reducere henkastet affald, være på vagt osv.

PROJEKTET UDVIKLEDE 9 INTELLECTUAL OUTPUTS:

IO1 – Best practice rapport

En rapport, der indsamler bedste praksis, og som indeholder resultater fra nye undersøgelser og debatter, der er organiseret med ældre, medarbejdere inden for aktiv aldring og interessenter, især gennem hver partners netværk.

IO2 – Online platform og observatorium

Projektets hjemmeside indeholder et dokumentarkiv, kontakt- og finansieringsoplysninger, projektets mål, resultater og output, et e-lærings/virtuelt udvekslingsmiljø for vores målgrupper og et online-observatorium for miljøprojekter, der involverer ældre, som et udstillingsvindue for vellykkede eksempler på programmer for grøn/aktiv aldring i hvert partnerland.

IO3 - Håndbog for frivillige seniorer i naturen

En håndbog til ældre, der ønsker at arbejde frivilligt med naturbevarelse, og som behandler relevante emner og giver undervisning.

IO4 - Frivillige seniorer i naturen Implementeringshåndbog

En håndbog til medarbejdere, der ønsker at gennemføre programmer for frivilligt seniorarbejde for naturbevarelse på en ordentlig måde. Denne håndbog vil give en trinvis vejledning, der behandler relevante emner.

IO5 – GREY4GREEN Træningsprogram: Aktiv aldring og naturbeskyttelse

Et modulopbygget kursus om aktiv aldring i naturbeskyttelsesprogrammer for at støtte erhvervelsen af vigtige højværdikompetencer hos enheder, der arbejder med ældre.

IO6 – Frivilligt miljøarbejde for seniorer Ledelsespakke program

En klar-til-brug-pakke med dokumentation til enhver enhed, der ønsker at implementere et frivilligt seniorprogram inden for naturbeskyttelse.

IO7 – Audiovisuel undervisningspakke

8 videoer, der fungerer som fortalermateriale for inklusion af ældre.

IO8 - Politisk dokument: Afdækning af potentialt ved aktiv aldring for naturbeskyttelse

Dette politikpapir er rettet mod beslutningstagere og politikere og har til formål at informere og inspirere til forbedringer af politik og lokal forvaltning.

IO9 - Lægmandsrapport

En rapport, der præsenterer projektets mål, resultater og konklusioner på en kondenseret og tilgængelig måde til bred formidling, herunder ikke-specialiserede målgrupper.

3 Mobilitetsudvekslinger

Mobilitetsudveksling for seniorer for at lære om naturbevarelse, miljøbeskyttelse, borgerdeltagelse, medborgerskab, aktiv aldring og frivilligt arbejde i en multinational kontekst; også udvikling af deres sociale, sproglige, medborgerlige og interkulturelle kompetencer, styrkelse og fremme af personlig udvikling.

5 seminarer om aktiv aldring og naturbeskyttelse + 1 international slutkonference

Åbne seminarer i de fem partnerlande om ældres bidrag til naturbevarelse og behovet for aktiv aldring, hvor projektet og alle dets ressourcer, fordele, resultater og muligheder præsenteres og diskuteres. Den afsluttende internationale konference vil også præsentere resultaterne og drage konklusioner om projektet.

2.5. Indvirkninger

GREY4GREEN forventes at forårsage en betydelig indvirkning på forskellige niveauer og på alle over-vejede målgrupper.

ÆLDRE der deltager direkte eller indirekte i projektet for at få en berigende og varig oplevelse. Projektet gav dem mulighed for at udvikle en række kompetencer og personlige færdigheder: viden om naturværdier, den enkelte persons rolle og betydning for at bidrage til et bedre miljø, forbedre sprog, interkulturelle og interpersonelle kompetencer, få selvtilid og glæde. Takket være udvekslingerne mødte de udenlandske ligesindede, diskuterede frivilligt arbejde og motivation, hvilket gjorde det muligt at opgradere deres følelse af at høre til, bekæmpe fordomme og fremme accept af forskellighed og dermed fremme fælles EU-værdier.

PERSONALE FRA 3.ALDRSSEKTOREN blev uddannet til specifikke behov gennem innovative og skræddersyede teknikker for at opnå nøglekompetencer til at fremme ældres socialpædagogiske og personlige udvikling. Der blev indført en livslang læringsproces, som gjorde dem i stand til selvstændigt at undervise deres jævnaldrende i fremtiden, hvilket yderligere øgede antallet af personer, der beskæftiger sig med aktiv aldring. Da træningen

var interkulturel og multinational, oplevede og delte denne gruppe af fagfolk også EU's værdier, der hylder mangfoldighed og fremmer tolerance.

ASSOCIEREDE INTERESSETER OG BESLUTNINGSTAGERE fik privilegeret adgang til et sæt ressourcer af høj kvalitet, evidensbaseret forskning og politiske anbefalinger, der var til stor nytte for deres daglige ansvarsområder. For eksempel har kommuner og ngo'er nu en trin-for-trin-guide og et executive kit, så de nemt kan implementere et frivillighedsprogram, hvor der allerede er foretaget en risikoanalyse. Styringsenheder kan bruge og tilpasse politiske anbefalinger og indsamle støtte og dokumentation til lobbyarbejde inden for de behandlede emner. Den faktiske implementering af frivilligprogrammer eller vedtagelsen af mere ældre- og miljøvenlige politikker vil have en enorm indvirkning på både sociale og miljømæssige aspekter.

SAMFUND det forventes også, at de, der bor i nærheden af partnerne, og projektets brede internetpublikum vil få stor gavn af projektets resultater. For det første kan de blive mere opmærksomme og bevidste om sociale og miljømæssige problemer og om mulige løsninger. Projektet har til formål at øge borgernes ansvarsfølelse over for naturen og samfundet, med andre ord deres europæiske medborgerskabsværdier. Alle ressourcer er frit tilgængelige for konsultation, anvendelse og reproduktion med de forventede - allerede forklarede - fordele for alle. Det forventes, at projektet vil have en reel, effektiv indvirkning i hele Europa og opfylde EU's 2030- og EU Green Deal-mål om at integrere social inklusion og forbedring af grundlæggende miljøviden i en strategi for at styrke den sociale samhørighed.

GREY4GREEN er et tværsektorielt projekt, der tager fat på presserende sociale og miljømæssige spørgsmål, som er kernen i EU's grønne pagt og prioriterede mål i Erasmus+-programmet. GREY4GREEN-projektet har stort potentiale til at opnå betydelig indflydelse på flere niveauer (nationalt, regionalt, lokalt) i hvert europæisk land og dermed generelt på EU-plan. I den forstand bidrager projektet til 1) social inklusion af ældre, 2) udbredelse af europæiske værdier for aktivt medborgerskab, 3) tilvejebringelse af læringsressourcer af høj kvalitet, 4) erhvervelse af tiltrængte færdigheder blandt ældre og deres støttepersonale, 5) implementering af grønne frivillighedsprogrammer og 6) udvikling af sproglige og digitale færdigheder blandt et betydeligt antal mennesker.

3. Erfaringer, der er gjort

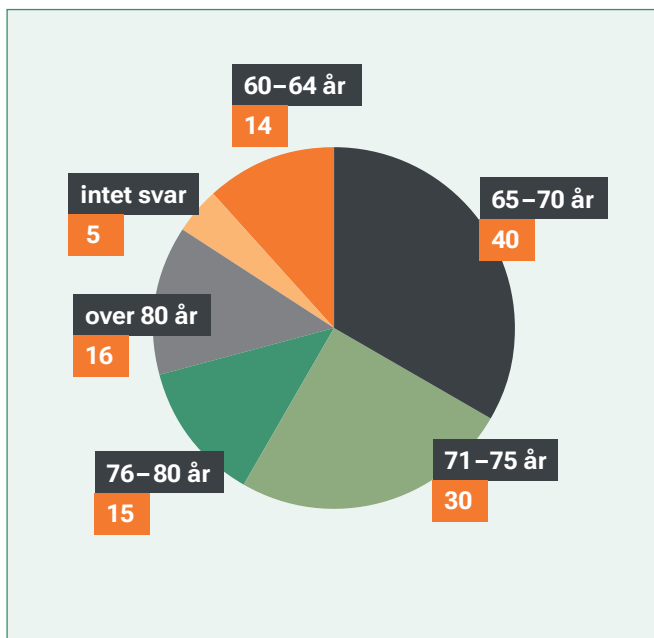
3.1. De ældres stemme

BAGGRUNDSINFORMATION OM RESPONDENTERNE I UNDERSØGELSEN

De følgende oplysninger er resultatet af en undersøgelse foretaget blandt seniorer i Danmark (24 svar), Island (18) og Portugal (78), i alt **120 respondenter**. De fleste af dem (40 respondenter) var i aldersgruppen 65-70 år, efterfulgt af 71-75 (30), over 80 (16), 76-80 (15) og 60-64 (14). 5 personer svarede ikke på deres alder. Vi indsamlede svar fra 93 kvinder (hvoraf 70 var pensionerede og 23 ikke var det) og 27 mænd (19 var pensionerede og 8 ikke var det). De fleste af de interviewede seniorer bor på landet (76 af dem), mens 28 bor i en by med 100.000-500.000 indbyggere, 7 i mindre byer med 10.000-100.000 indbyggere, 3 i landsbyer med 5.000-10.000 indbyggere, 3 i små kommuner med 800-1.000 indbyggere og de sidste 3 i store byer med over 500.000 indbyggere. 54 er aktive frivillige, 24 har været frivillige mindst én gang, 42 har aldrig været frivillige før. Spørgsmålene fokuserede på deres mening og viden om miljø, frivilligt arbejde og den politiske situation i deres respektive lande. Antallet af svar vises altid, og når det ikke når op på 120 i alt, betyder det, at de manglende svar ikke blev talt og rapporteret.

Frivillig plantning af indfødte arter på tværs af generationerne (Lousada, Portugal)

↑ **Figur 1.** Antal respondenter pr. aldersgruppe

Køn	Pensioneret	Ikke pensioneret	Total
Kvinder	70	23	93
Mænd	19	8	27

↑ **Tabel 1.** Respondenternes sammensætning pr. køn

Bo-pæl	Antal respondenter
Land	76
Små kommuner (800-1.000)	3
Landsbyer (5.000-10.000)	3
Små byer (10.000-100.000)	7
Store byer (100.000-500.000)	28
Byer med 500.000 indbyggere	3

↑ **Tabel 2.** Respondenternes bopæl

3.1.1. Om miljøet

I alle de tre casestudielande erklærede de fleste seniorer, at de tillægger miljøspørgsmål stor betydning og bekymrer sig om dem: 56 af dem vurderede det maksimale niveau af vigtighed (5/5 starter), 35 stemte 4/5, 17 stemte 3/5, og kun 12 af dem svarede 2/5 eller 1/5.

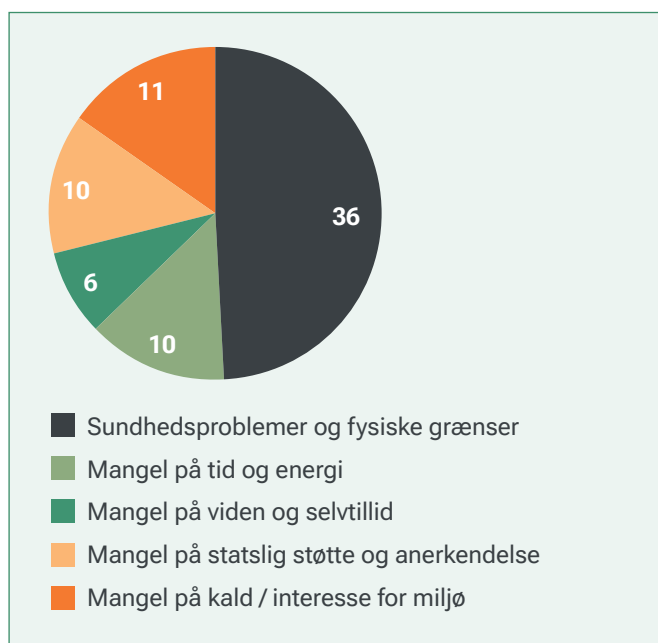
★★★★★ → 56 stemmer

★★★★ → 35 stemmer

★★★ → 17 stemmer

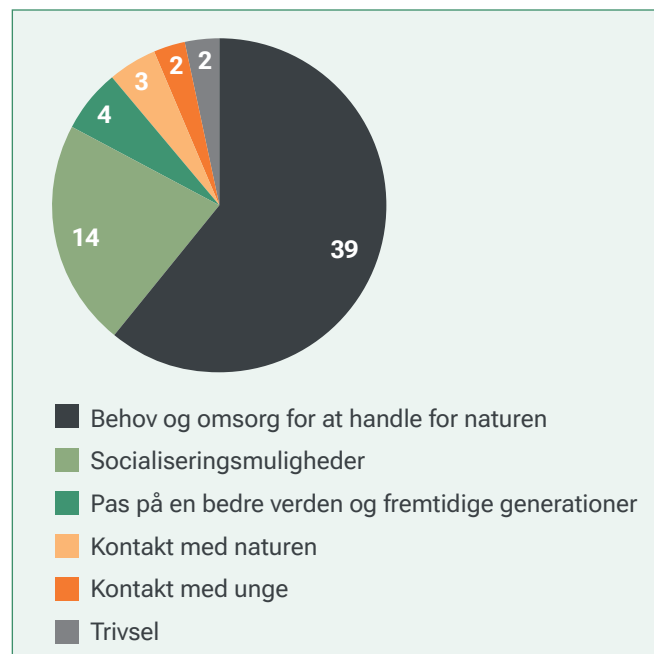
★★ or ★ → 12 stemmer

83 af dem erklærede, at de gerne ville arbejde frivilligt for miljøet specifikt, og 37 af dem ville ikke. Årsagerne til, at de ikke er villige til at udføre frivilligt arbejde, er hovedsageligt forbundet med **helbredproblemer og fysiske begrænsninger** (36), samt mangel på **tid og energi** (10). Interessant nok svarede 6 personer **manglende viden** på flora og fauna og den manglende selvtilid i forhold til at udføre naturbeskyttelsesaktiviteter, hvilket er præcis, hvad G4G har til formål at bidrage til. Desuden fremhævede mange (10) behovet for mere **statslig støtte** til offentlig transport og finansiering samt anerkendelse af aktivitetens værdi. Mens 11 nævnte, at de ikke havde et kald eller en interesse for miljø, er det opmuntrende, at 18 svarede, **at intet ville afholde dem** fra at arbejde frivilligt med naturbeskyttelse.

↑ **Figur 2.** Årsager til, at respondenterne ikke er/vil være villig til at arbejde frivilligt for naturbeskyttelse

Omvendt fremhævede respondenterne blandt de vigtigste incitamenter til frivilligt arbejde **socialiseringsmuligheder** (14) og den overtalelse, som jævnaldrende kan udøve. Behovet og **behovet for** at handle for naturbevarelse var fortsat dominerende med 39 omtaler, sammen med omsorgen for en bedre verden og fremtidige generationer (4) og muligheden for at være i kontakt med naturen (3) og ungdommen (2).

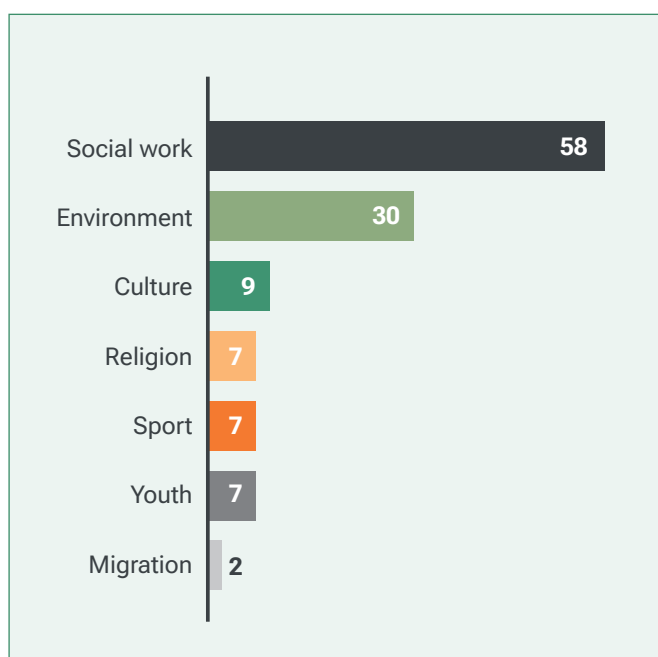
↑ **Figur 3.** Grunde til at respondenter er/vil være villig til at arbejde frivilligt for naturbeskyttelse

Nogle af dem (2) var allerede klar over de positive virkninger af sådanne aktiviteter på deres velbefindende, men 4 nævnte behovet for velorganiserede, interessante muligheder. 9 personer fremhævede behovet for, at regeringen fremmer sådanne muligheder **ved at informere befolkningen med detaljerede oplysninger om selve aktiviteterne og de fordele**, de giver de frivillige, det omgivende samfund og miljøet. Andre 9 understregede også behovet for, at regeringen støtter op ved at **anerkende værdien af disse aktiviteter og de mennesker** der udfører dem, ved at levere finansiering og logistisk støtte (for eks. offentlig transport).

3.1.2. Om frivillighed

HVIS DU KUNNE VÆLGE ET OMRÅDE AT UDFØRE FRIVILLIGT ARBEJDE PÅ, HAD VILLE DET VÆRE?

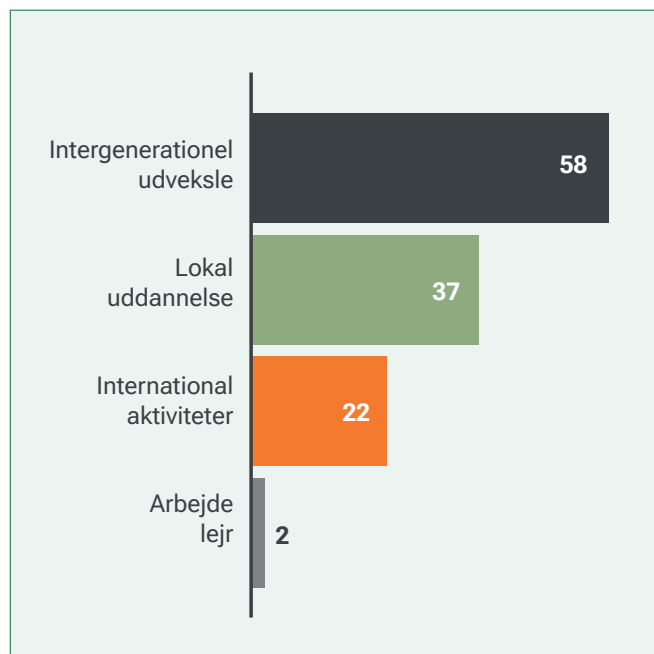
Deltagerne angav, at deres foretrukne område for frivilligt arbejde var socialt arbejde (58 svar). Det næstmest citerede område er dog miljøbeskyttelse (30), hvilket viser G4G-projektets gyldighed og relevans. Mindre foretrukne områder for frivilligt arbejde er kultur, religion, sport, ungdom og migration (henholdsvis 9, 7, 7, 7, 2).

↑ **Figur4.** Ældres foretrukne område for frivilligt arbejde

HVILKE MULIGHEDER, SOM FRIVILLIGT ARBEJDE GIVER DIG, VILLE DU VÆRE INTERESSERET I?

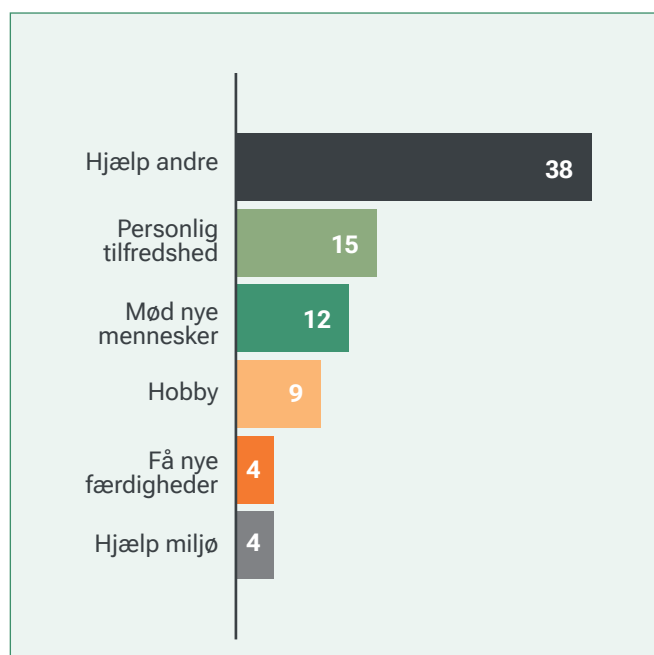
Ældre er klart interesseret i kontakten med børn og unge (58 stemmer), samt at rejse og/eller møde mennesker af forskellig nationalitet (22). Et bemærkelsesværdigt antal af dem (37) understreger, at de sætter pris på lokale kurser og arbejdslejre (2), hvilket igen bekræfter deres behov for og vilje til at blive uddannet inden for emnet for de frivillige aktiviteter.

↑ **Figur5.** Ældres foretrukne muligheder i forbindelse med frivilligt arbejde

HVAD VAR GRUNDEN TIL AT DU VAR FRIVILLIG?

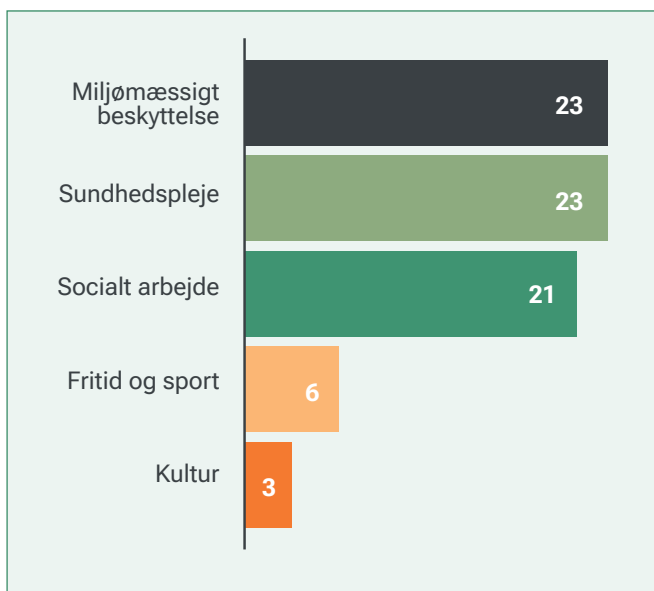
De vigtigste grunde til, at ældre arbejder frivilligt, er at hjælpe andre (38 stemmer). En anden grund, de gav udtryk for, er personlig tilfredsstillelse (15) eller at møde nye mennesker (12), hvilket viser, at socialisering også er meget relevant, ud over viljen til at være nyttig for samfundet. For nogle få af dem (9) er det en hobby, som de nyder i fritiden. Et mindre antal af dem (4 og 4) sagde, at de gjorde det for at få nye færdigheder eller hjælpe miljøet.

↑ **Figur6.** Ældres vigtigste grund til at arbejde frivilligt

HVILKEN OMRÅDE HAR DU ARBEJDET FRIVILLIGT PÅ?

Sammenlignet med det foretrukne område for frivilligt arbejde viste det sig, at de ældre var lige så aktive inden for miljøbeskyttelse som inden for socialt arbejde og sundhedspleje, når det drejer sig om de frivillige aktiviteter, de konkret gennemfører. Faktisk er antallet af personer, der er aktive inden for miljøbeskyttelse (naturbeskyttelse, landbrugsarbejde, dyreredning, klimaforandringer osv.) (23), det samme som antallet af personer, der er aktive inden for sundhedspleje (ældrepleje, rådgivning osv.), og lidt højere end antallet af personer, der er aktive inden for socialt arbejde (undervisning, interaktion med børn og unge, samfundsudvikling osv. Fritid, sport og kultur registrerede lavere tal (6 og 3).

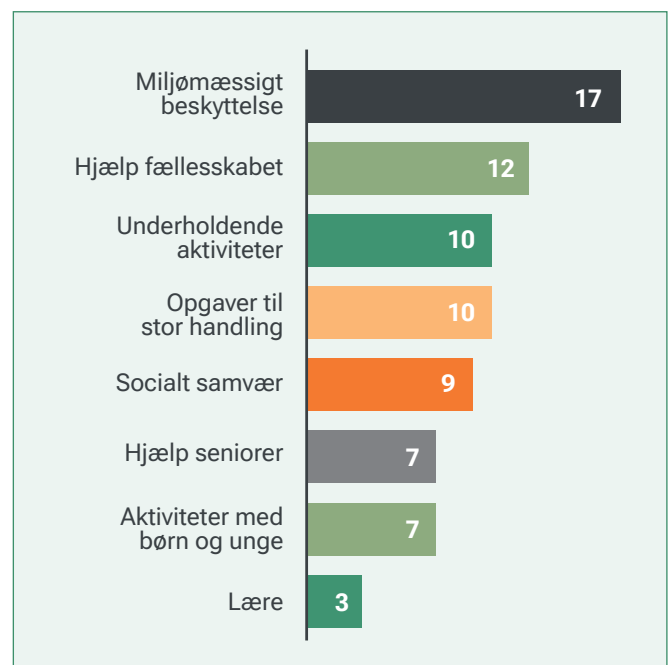

↑ **Figur 7.** Ældres primære område for frivilligt arbejde

HVAD VAR DIN YNDLIGSAKTIVITET SOM FRIVILLIG?

Miljøaktiviteter (træplantning, projekter relateret til naturbeskyttelse og kulturarv, miljøbeskyttelse, havearbejde, parkbesøg osv.) fik den højeste grad af påskønnelse (17 svar). Det viser, at selv om de måske ikke er de ældres førstevalg, når spurgt hvad de helst vil lave som frivillige (se det første spørgsmål i dette afsnit), når de er involveret i miljøaktiviteter så er de ældre meget glade for dem. Faktisk overgår sådanne aktiviteter i sidste ende endda socialt arbejde (samarbejde med sårbare grupper, sociale iværksættere...) (12 svar), hvilket er, hvad ældre *erklærede* at foretrække at gøre, teoretisk set. I lighed med at hjælpe samfundet nyder ældre også underholdende aktiviteter (fritid, teater, sport, håndarbejde ...) (10) og at være aktive i organiseringen og udførelsen af praktiske opgaver i forbindelse med klimaindsatsen, også med det

formål at inspirere andre mennesker til at deltage (10). Disse data er meget lovende og indikerer relevansen og effekten af G4G-projektet: Det indikerer, at ældre ønsker at være mere involveret i klimaindsatsen og miljøbeskyttelsen på nuværende tidspunkt og i deres nærmeste samfund. Desuden nævnes socialt samvær (9), at hjælpe andre seniorer specifikt (7) og at deltage i aktiviteter med børn og unge (7) også som yndlingsaktiviteter. Det viser, at socialisering og kontakt med andre mennesker (på samme eller forskellig alder) er et relevant aspekt for de ældre, noget de søger, hvis/når de arbejder frivilligt. Få personer (3) nævnte også deres vilje til at undervise og videregive relevant erfaringsbaseret viden til yngre generationer om naturens og miljøets tidligere status.

↑ **Figur 8.** Ældres foretrukne frivillige aktiviteter

↑ Aktiviteter på tværs af generationer om bæredygtige byer LEGO skole i Lousada, Portugal

FANDT DU NOGEN BARRIERE FOR AT STARTE FOR DIN FRIVILLIGHED? HVIS JA, HVILKE?

74 respondenter erklærede, at de ikke ser nogen barrierer for frivilligt arbejde, mens 2 erklærede, at den individuelle helbredstilstand kan være en.

MELLEM 1 OG 5, HVOR MEGET HAR DIN FRIVILLIGHEDSOPLEVELSE BIDRAGET TIL DIT LIV OG GENERELLE VELVÆRE?

De fleste respondenter (48 personer) vurderede det frivillige arbejdes bidrag til deres personlige liv som meget højt (5/5), og kun 4 personer vurderede det som lavt. Andre 16 og 11 personer vurderede den til henholdsvis 4/5 og 3/5.

★★★★★ → 48 stemmer

★★★★ → 16 stemmer

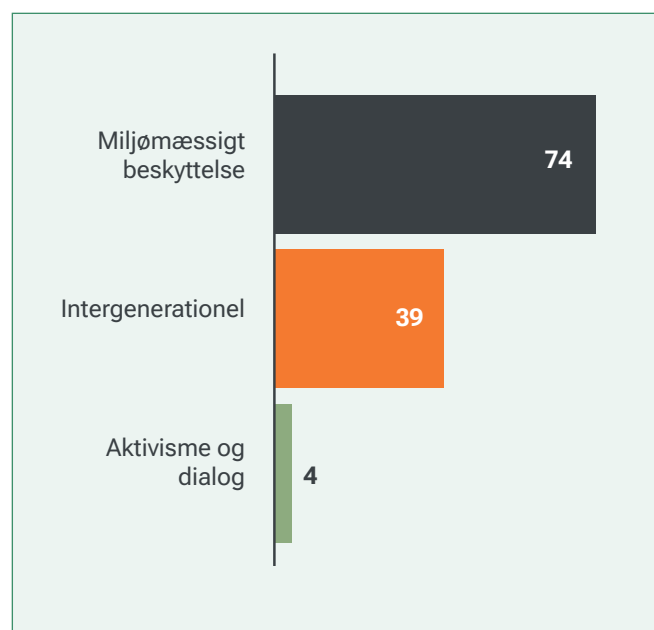
★★★ → 11 stemmer

★★ eller ★ → 4 stemmer

HVILKE AF DISSE AKTIVITETER VILLE DU GENNEMFØRE?

Da de blev interviewet om, hvilke aktiviteter de gerne ville gennemføre som frivillige, nævnte 74 personer aktiviteter relateret til naturen, såsom rengøring af strande/skove/nationalparker, genopretning af stier, plantning

af træer, bevarelse af natur og kulturarv, overvågning af floder, regenerativt landbrug osv. Et stort antal mennesker (39) kan også godt lide at lave aktiviteter på tværs af generationer. Aktivisme og dialog (skrive indlæg, vise et godt eksempel, undervise, være repræsentant for en aktivitet/sag/organisation) blev nævnt af færre personer (4) i dette tilfælde.

↑ **Figur 9.** Aktiviteter, som ældre gerne vil gennemføre

Placering af en fuglerede i en ældres baghave i Lousada, Portugal

3.1.3. Om politisk / institutionel støtte til frivillighed

GØR DIT LAND DET LETTERE AT VÆRE FRIVILLIG I DIN ALDER?

Selv om størstedelen (62) af de ældre erklærede, at deres oprindelsesland gør det lettere at være frivillig i deres alder, vidste 33 personer det ikke, og 25 erklærede nej. Disse data viser, at der er et presserende behov for at informere samfundet (og især de ældre) bedre om de muligheder for frivilligt arbejde og de tjenester, som landet tilbyder dem. Procentdelen af personer, der erklærede, at deres land ikke gør det lettere at være frivillig, understreger desuden de mange udfordringer og mangler, som de forskellige europæiske regeringer bør tage fat på, og som vil blive diskuteret i kapitel "4. Recommendations" i denne rapport.

→ 62 JA
 → 33 VED IKKE
 → 25 NEJ

ER DER NOGET POLITISK/ØKONOMISK/SOCIALT INCITAMENT I DIT LAND TIL AT ARBEJDE FRIVILLIGT EFTER PENSIONERING?

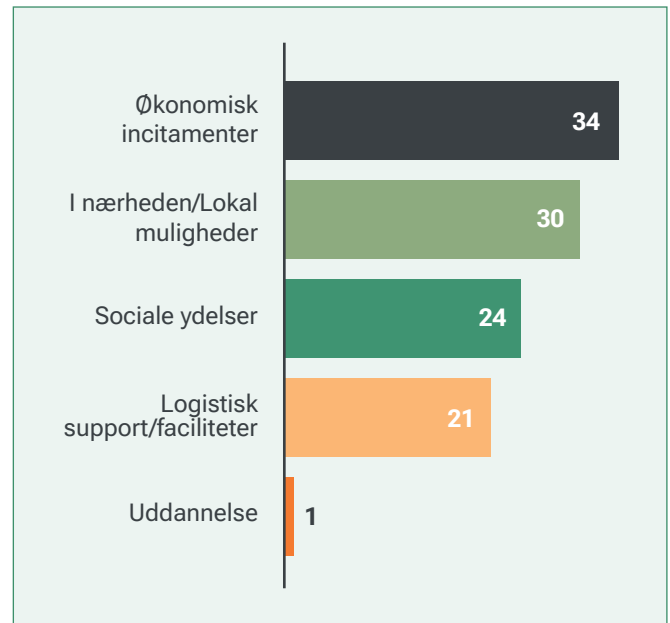
49 personer erklærede, at de ikke kendte til noget politisk/økonomisk/socialt incitament i deres land til at udføre frivilligt arbejde efter pensionering, og næsten det samme antal (48) sagde nej. Dette understreger endnu en gang behovet for bedre information og støtte fra mange europæiske regeringer om frivilligt arbejde og aktiviteter, der kan inkludere ældre i det. 23 personer svarede, at der findes sådanne incitamenter.

→ 23 JA
 → 49 VED IKKE
 → 48 NEJ

HVIS DET VAR MULIGT, HVAD SKULLE DER TIL FOR DIG FOR AT VÆRE FRIVILLIG I DIT SAMFUND?

De fleste respondenter (34) var enige om, at økonomiske incitamenter og tilstedeværelsen af nærliggende/lokale muligheder (30) er de mest nødvendige aspekter, de gerne vil have fra regeringen som støtte til frivilligt arbejde.

Sociale ydelser og logistisk støtte/faciliteter (som f.eks. organiseret transport, plejepersonale osv.), der tilbydes for at udføre aktiviteterne, er også meget vigtige (med henholdsvis 24 og 21 personer, der nævner det). Kun 1 person fremhævede behovet for at blive uddannet i aktiviteten i dette specifikke spørgsmål, men - som nævnt i denne rapport - var mange respondenter enige om behovet for at få mere forberedelse og viden om de frivillige aktiviteter, de vil deltage i.

↑ Figur 10. Hvad de ældre mener, der skal til for at være frivillig i samfundet

HVORDAN KAN LOKALE INSTITUTIONER STØTTE DIG SÅ DU STARTER ELLER FORTSÆTTER MED AT VÆRE FRIVILLIG?

Øg bevidstheden og sørg for bedre formidling og information. Som det også fremgik af de andre spørgsmål, understregede de fleste respondenter (29), at de lokale institutioner bør arbejde mere på at øge bevidstheden og sørge for bedre formidling og information om de frivillige projekter/aktiviteter/muligheder, der er til rådighed. Vigtigst af alt understregede seniorerne relevansen af også at reklamere for de særlige forhold og behov, som den frivillige skal tackle, de særlige færdigheder, der kræves af den frivillige, og de fordele, som sidstnævnte vil opnå. Det ville være optimalt at lave indledende kurser i de aktiviteter, der skal udføres.

Sørg for finansiering og incitamenter. Et andet stort antal seniorer (21) nævnte, at finansiering og økonomiske incitamenter (såsom tilskud, økonomiske puljer osv.) ville være afgørende for at tilskynde dem til at arbejde frivilligt.

Værdsæt ældre menneskers potentiale. Mange seniorer (16) siger, at de stadig har energi og ressourcer til at være aktive. De vil gerne værdsættes for deres potentiale. Desuden beder de om at blive inddraget i aktivitetsplanlægningen og udformningen af mulighederne for frivilligt arbejde, så der bliver flere af dem, og så de bliver mere passende for dem.

Yde logistisk og teknisk støtte. Mange seniorer (16) er forhindret i at arbejde frivilligt, fordi de føler, at de mangler logistisk og teknisk støtte. At stille projektledere, personlige assistenter, transport og passende lokaler og faciliteter til rådighed ville være et afgørende incitament til at involvere dem i frivilligt arbejde.

Arbejd med partnerskaber og samarbejde. Syv seniorer mener, at bedre partnerskaber og samarbejde mellem

de parter, der er involveret i de frivillige aktiviteter (f.eks. offentlige institutioner, sociale/civile institutioner, fagfolk etc.) kunne forbedre kvaliteten og mængden af sådanne aktiviteter. De foreslog f.eks. samarbejde mellem offentlige organer og institutioner, der arbejder med børn, om udveksling mellem generationer, eller med private sociale solidaritetsinstitutioner og mange andre om forskellige slags aktiviteter.

Giv mulighed for socialisering og networking. Seniorer viste sig at være villige til og tilfredse med frivilligt arbejde på grund af de muligheder for socialisering og netværk, som det giver. Fem af dem foreslog, at fysiske mødesteder ville være det første relevante skridt at tage for at hjælpe med at skabe et fællesskab af ligesindede).

Et hold frivillige i gang med sporarbejde i Ásbyrgi (Island)

3.2. Projekt- partnernes stemme

HVILKE ER DE VIGTIGSTE SPØRGSMÅL I FORBINDELSE MED AKTIV ALDRING OG NATURBESKYTTELSE RELEVANT PÅ NATIONALT PLAN?

Pensionsalderen stiger, hvilket reflekterer demografiske og politiske ændringer.

Mangel på muligheder for ældre voksne inden for beskæftigelse, frivilligt arbejde og livslang læring. Når de er til stede, er mulighederne få eller begrænset til byer og sociale institutioner.

Mangel på viden om de tilgængelige muligheder og organisationer.

Geografiske hindringer for mennesker, der bor i mere isolerede områder eller i byområder, og som ikke har let adgang til programmer, der kombinerer aktiv aldring og naturbeskyttelse eller fokuserer på en af de to.

Sociale hindringer forbundet med aldersdiskrimination og begrænset offentlig bevidsthed om ældres evner.

HVAD ER POTENTIALET I AKTIV ALDRING FOR NATURBEVARELSE I DIN ORGANISATIONS ERFARING?

Historisk og empirisk viden, at de ældre kan dele med de yngre generationer (skabe muligheder for **udveksling mellem generationerne**), især om ændringer i landbrugspraksis og -metoder (f.eks. brug af herbicider og pesticider, den mest hensigtsmæssige sæson for afgrøder osv.) De kan også bruge det til at hjælpe med at katalogisere og overvåge biodiversiteten (nye og gamle arter, udløsende begivenheder, der forårsager ændringer ...).

Stærk interesse for naturen, som fører til høj motivation for at beskytte den.

Åbenhed og motivation til at deltage i programmer på tværs af generationer og udendørs aktiviteter for at få en dybere og mere meningsfuld viden om emner relateret til bekæmpelse af klimaforandringer.

HVAD MENER DU, DER SKAL TIL FOR AT FREMME OPRETTELSEN AF FRIVILLIGE PROGRAMMER FOR ÆLDRE, ELLER HVIS I ALLEREDE GØR DET, FOR AT STYRKE DERES

BÆREDYGTIGHED?

Tillid og sikkerhed skal opbygges ved at inddrage dem i udarbejdelsen af programmerne og ved at begynde at gennemføre sporadiske aktiviteter. Disse to tiltag sikrer: at aktiviteterne passer til de ældres interesser og (evner); at de ældre har tillid til de personer, der gennemfører dem (deres ekspertise, kompetence og menneskelige tilstedeværelse); at deltagerne føler sig trygge i det udendørs miljø (i modsætning til troen på, at friluft aktiviteter i sig selv rummer farer).

Stærke partnerskaber og samarbejde med lokalsamfund og organisationer er gavnligt for at fremme og organisere aktiviteterne.

Bæredygtig finansiering skal sikres, så aktiviteterne kan udføres og fortsætte over tid.

Effektive oplysningskampagner er nødvendige for at tiltrække deltagere og bekæmpe sociale begrænsninger/stereotyper.

Det er vigtigt at sørge for ordentlig træning af frivillige og ansatte for at sikre deres deltagelse, fordi det får dem til at føle sig forberedte og vidende om, hvad de skal gøre.

At måle effekten af disse initiativer og regelmæssigt indsamle feedback fra deltagerne for i sidste ende at forbedre programmerne.

At udvide aktiviteterne til større dele af befolkningen og landet fremmer interaktion mellem generationer og inden for landet og kan forbedre aktiviteternes effektivitet og bæredygtighed betydeligt.

HVAD ER DEN STØRSTE UDFORDRING, SOM DIT ÆLDRESAMFUND STÅR OVER FOR MED HENSYN TIL FRIVILLIGHEDSPROGRAMMER?

Manglende muligheder på grund af manglende koordinering mellem frivillige og (primært) forvaltere af beskyttede områder. Desuden er det meget sjældent, at foreninger for ældre mennesker går forrest i organiseringen af store naturbevarelsesprojekter.

Sociale hindringer/stereotyper og tab af engagement over tid. Der er en stærk tro på, at ældre ikke har mulighed for eller kun ringe indflydelse på at være involveret i samfundet. Seniorer viser sig også at være meget aktive lige efter deres pensionering, men mindre og mindre, jo ældre de bliver. Sundhedsproblemer og mobilitetsproblemer hos de ældre afskrækker dem også fra at deltage.

Begrænset kendskab til og adgang til mulighederne, både hvad angår fysisk adgang til steder for frivilligt arbejde og muligheden for at deltage i aktiviteter, der passer til deres fysiske evner og færdigheder. I nogle lande er antallet af muligheder, der er mulige at organisere, også begrænset af vejrforholdene (f.eks. kan udendørs projekter i Island kun gennemføres om sommeren).

HVORDAN FØLER DU, AT DIT FÆLLESSKAB AF ÆLDRE MENNESKER HAR OPLEVET EN STIGNING I TRIVSEL OG SUNDHED Gennem ARBEJDET MED NATURBESKYTTELSE?

Aktiviteter i naturen opmuntrede de ældre til at være aktive mentalt, socialt og fysisk. Mere specifikt gav sådanne aktiviteter de ældre følgende fordele:

Forbedret hukommelse (af både tidligere og nuværende begivenheder).

Etabler og uddyb sociale interaktioner. Bekæmp isolation. Nyd at være sammen med andre (yngre) mennesker og føler en form for foryngelse.

Udfør finmotoriske færdigheder.

Humørforbedrende. Folk følte sig gladere efter at have tilbragt noget tid i naturen.

ER DER NOGEN LOVE ELLER POLITISKE/ØKONOMISKE/SOCIALE INCITAMENTER, DER TILSKYNDER ÆLDRE TIL AT ARBEJDE FRIVILLIGT PÅ NATIONALT ELLER LOKALT PLAN?

FN har oprettet en "[Knowledge Portal on Volunteerism](#)" for at dele information om frivilligt arbejde i hele verden. På portalen deles også love, politikker og ordninger fra de deltagende lande. Ifølge portalen har 17 ud af de 27 nuværende EU-lande en lovgivning, der er relevant for frivilligt arbejde. Derudover giver portalen information om sammenhængen mellem nationale politikker, ordninger,

planer og strategier og FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. For eksempel rapporterede G4G-projektets partnerlande (Cypern, Danmark, Frankrig, Island og Portugal) i portalen, at de havde indført følgende juridiske foranstaltninger:

- **Cypern** har implementeret »Managing volunteers in emergency situations« (etableret i 2018), »Charter on the Rights and Responsibilities« (2013) og initiativet »Volunteer House« (2014). Desuden, som beskrevet i [Republic of Cyprus's Second Voluntary National Review](#), for volunteerism, oprettede Cypern Cyprus established the [Pan Cyprian Volunteerism Coordinative Council \(PVCC\) for frivilligt arbejde](#). Rådet fører tilsyn med den frivillige indsats i hele Cypern og viser et stærkt samfundsengagement i landet.
- **Danmark** er ikke på FN portalen i skrivende stund. Danmark har dog generelle love og regler, der gælder for alle frivillige og for alle typer frivilligt arbejde. Sådanne [regler og retningslinjer for frivilligt arbejde i kommuner og regioner](#) kan findes på hjemmesiden tilhørende the [Danish Institute for Voluntary Effort \(DIVE\)](#). På samme hjemmeside findes også Danmarks [regler om arbejdsmiljøet i frivillige sociale organisationer](#).
- **Frankrig** har efter sigende et »udkast til lov om institutionalisering af volontørtjeneste nr. 458« i 2001.
- **Island** data er ikke tilgængelig på FN portalen. Faktisk er den generelle ramme, at der ikke gælder særlige love for ansættelse af frivillige eller for deres arbejde. Det kan dog være, at særlige grupper er fastsat i særlige love, f.eks. i loven om livreddere og eftersøgnings- og redningshold, som forklaret i GREY4GREEN "[Håndbog for frivillige seniorer i naturen](#)".
- **Portugal** indførte »The Volunteer Act 71/98« i 1998, en juridisk ramme for frivilligt arbejde.

ER DER NOGEN LOVE ELLER POLITISKE/ØKONOMISKE/SOCIALE INCITAMENTER, DER AFHOLDER ÆLDRE FRA AT ARBEJDE FRIVILLIGT PÅ NATIONALT ELLER LOKALT PLAN?

Et nedslående element blev allerede nævnt ovenfor, og det er **de sociale begrænsninger/stereotyper**, der er udbredt i samfundet. Mere specifikt er der en tendens til at fortolke de ældres rolle som begrænset/uduelig efter en vis alder og tværtimod at se de ældre som en byrde for samfundet.

Derudover kan den overvejende (mentale og faktisk) **forbindelse mellem frivilligt arbejde og det humane område**, i stedet for andre områder også virke afskrækkende på det frivillige arbejde. På grund af denne forbindelse er folk ikke opmærksomme på alle de andre

potentielle områder, hvor de kan arbejde frivilligt, og som måske er mere interessante og/eller passende for dem.

HVORDAN DIAGNOSTICEREDE DU BEHOVET FOR ET FRIVILLIGPROGRAM ELLER BEHOVET FOR ET GREY4GREEN-PROJEKT?

Gennemfør (uformelle) undersøgelser i den organisation, der styrer aktiviteten, for først at blive enige - internt - om formater og indhold. Diskuter f.eks. løsninger på de fundne problemer, pædagogiske behov, aktiv aldring og potentielle/aktuelle programmer for frivilligt seniorarbejde.

Tag kontakt til lokale interessenter, præsenter dem for projektkonceptet og den planlagte metode for at samle deres interesse og støtte. Inddrag dem til sidst for at øge projektets potentielle effekt.

Identificer sociale tendenser og handl derefter. For eksempel fandt man i både Island og Cypern en udskiftning af pensionerede faglærte, der var interesserede i naturbeskyttelse og villige til at fortsætte med at engagere sig i meningsfulde aktiviteter for at beskytte den, også efter deres arbejdsliv. De manglede organiseret støtte, hvilket understregede nødvendigheden af GREY4GREEN-projektets hjælp, som bestod i at skabe håndbøger og et støttende netværk.

Identificer og inddrag dygtige fagfolk. Pensionerede eksperter i naturbeskyttelse viste sig ofte stadig at være villige til at være aktive efter deres arbejdsliv. Deres færdigheder og tilstedeværelse viser sig at være effektive til at opmuntre andre grupper, som tværtimod har mindre mulighed/viden/vilje til at engagere sig i meningsfulde aktiviteter inden for naturbeskyttelse.

HVORDAN BIDRAGER UDDANNELSE AF HØJ KVALITET FOR PERSONALE I DEN TREDJE ALDER I NATURBESKYTTELSE OG AKTIV ALDRING TIL FORBEDRING AF SOCIALE OG MILJØMÆSSIGE FORHOLD?

Forøgelse af antallet af aktiviteter om naturbeskyttelse. 3. alder personale har daglig kontakt med de ældre, så hvis de er informerede og motiverede, vil de forsøge at gennemføre flere aktiviteter/programmer i forbindelse med naturbeskyttelse. Det stigende antal af disse aktiviteter/programmer har potentiale til at mindske social udstødelse og isolation af ældre mennesker, forbedre deres mentale og fysiske sundhed og øge bevidstheden om miljøspørgsmål. De sidste kan til gengæld blive et samtaleemne og opmuntre til handling i lokalsamfundet, hvilket skaber en

positiv, selvforstærkende cyklus.

Sociale og miljømæssige gevinster. Ved at udstyre ældre voksne med færdigheder og viden, så de kan deltage aktivt i miljøinitiativer, kan de tage hånd om miljøproblemer og engagere sig i sociale aktiviteter. Det øger deres sociale inklusion, deres trivsel og deres miljømæssige ansvar i samfundet.

Mere motivation på begge sider (ældre og personale). At have instrueret både 3. alder personale og seniorer vil motivere dem til at deltage i projekter/aktiviteter inden for naturbeskyttelse, hvilket gør begge parter villige til at lære og/eller dele deres viden om emnet.

KONKRETE EKSEMPLER PÅ, HVORDAN MAN OVERVÅGER OG EVALUERER FRIVILLIGHEDSPROGRAMMER RETTET MOD ÆLDRE I DIN ORGANISATION.

Spørgeskemaer til de frivillige og de involverede enheder under og ved afslutningen af programmet. Under G4G-projektet blev der brugt en række undersøgelser til at indsamle feedback fra deltagerne. En af dem var henvendt til ældre (og blev brugt til denne rapport) og indsamlede deres input om deres erfaringer med frivilligt arbejde, med naturen og med sociale, offentlige og tredje alder-organisationer i deres respektive lande. Undersøgelserne viste sig at være et nyttigt værktøj for de ældre til at udtrykke deres meninger og behov, og for organisationen til at overvåge niveauet af interesse, tilfredshed og engagement og til at orientere og justere projektets aktiviteter.

Optælling af antallet af aktioner og antallet af frivillige involveret i hver aktion. Tal og statistikker er altid et kvantitativt, objektivt instrument til overvågning og evaluering.

4. Anbefalinger

LOKALPOLITISKE ANBEFALINGER FOR AT FREMME NATURBESKYTTELSE ELLER ÆLDREFRIVILLIGHED ELLER BEGGE.

At skabe tilgængelige, sikre og miljøvenlige offentlige rum, hvor ældre voksne kan deltage i bevaringsaktiviteter sammen med yngre generationer. Sådanne steder kunne være vært for uddannelsesworkshops, haveklubber og miljøbevidsthedsarrangementer, der fremmer både naturbeskyttelse og social interaktion.

Fremme flere lejligheder/initiativer for at matche folk, der er interesserede i frivilligt arbejde, og fremme organisationer. Der er forskellige måder at matche potentielle frivillige og organisationer på: fra hjemmesider til apps og specifikke personlige arrangementer. For eksempel tilbyder den lokale frivillighedsbank i Albergaria-a-Velha (Portugal) et mødested for mennesker, der er interesserede i frivilligt arbejde, og som tilbyder at stille sig til rådighed for en række handlinger, der er forbundet med aktivt medborgerskab og solidaritet, og de organisationer, der støtter det (<https://www.cm-albergaria.pt/viver/acao-social/banco-local-de-voluntariado>).

Fremhæv de sociale og uddannelsesmæssige aspekter af frivilligt arbejde. Frivilligt arbejde hjælper med at opbygge sociale relationer med folk på samme alder eller fra andre generationer. Det er en måde at dele erfaringer og ekspertise på, at lære og at undervise. Sådanne interaktioner styrker opbygningen af fællesskaber og uddyber ens teoretiske og praktiske viden og færdigheder.

Giv ældre voksne undervisning i miljøbeskyttelse og lokale miljøinitiativer, og **overtal dem til at blive ambassadører** for sådanne lokale miljøinitiativer. Hvis de har de rette fysiske forudsætninger, har ældre masser af fritid, som de kan bruge på at lære om miljøspørgsmål og blive repræsentanter for dem over for den lokale befolkning i deres nærområde. Denne rolle indebærer, at de skal engagere sig i at sprede den viden, de tilegner sig, til deres jævnaldrende og samfundet og overtale dem til at bekymre sig om og handle mere for miljøet.

ANBEFALINGER TIL NATIONAL POLITIK FOR AT FREMME NATURBESKYTTELSE ELLER ÆLDREFRIVILLIGHED ELLER BEGGE.

Uddan lokalsamfund i bæredygtig praksis. Inkluder undervisning om miljø og bæredygtig udvikling i skoler og uddannelsesinstitutioner og/eller fremme uddannelsesmuligheder for alle dele af samfundet, så de kan lære om sådanne emner.

Led (flere) beskyttelsesprojekter. Etablering af naturbeskyttelsesprojekter eller forøgelse af deres antal, også ved at inddrage lokalsamfundet i aktiviteterne, er en effektiv måde at øge bevidstheden om og sensibilisere befolkningen for miljøbevarelse. Hvis befolkningen ser, at det nationale niveau investerer i sådanne projekter, øges deres opfattelse af naturressourcernes betydning indirekte.

Skab specifikke nationale programmer/projekter/initiativer for at inkludere de ældre i naturbevarelse. For eksempel, den islandske regering har besluttet at gøre seniorers arbejde med klimaspørgsmål til et særligt fokusprojekt. Titlen på projektet er »Seniorer og klimaspørgsmål - til gavn for begge« og drives af Nordisk Ministerråd (sammendraget er tilgængeligt) [her](#). Andre publikationer fra Nordisk Ministerråd, blandt andet den fulde rapport om projektet, er tilgængelige [her](#).

Udarbejd en specifik strategi for bevarelse af natur og biodiversitet på nationalt plan. For eksempel har Portugal en »National strategi for naturbeskyttelse og biodiversitet frem til 2030« (originaltitel »Estratégia Nacional de Conservação da Natureza e Biodiversidade 2030«) til rådighed [her](#).

5. Ressourcer

- Estratégia Nacional de Conservação da Natureza e Biodiversidade 2030 (National Strategy for Nature Conservation and Biodiversity to 2030), <<https://files.dre.pt/1s/2018/05/08700/0183501880.pdf>>.
- Banco Local de Voluntariado de Albergaria-a-Velha (Local Volunteer Bank of Albergaria-a-Velha), <<https://www.cm-albergaria.pt/viver/acao-social/banco-local-de-voluntariado>>.
- Nordic Council of Ministers, Seniors and Climate Issues For the Benefit of Both, 2024, norden.org, <<https://www.norden.org/en/publication/seniors-and-climate-issues>>.
- Nordic Council of Ministers, publications section on the website, <https://www.norden.org/en/publications?-search-overview=&year=all&field_publication_type=All&field_keyword=All&organisation=All>.
- United Nations, Knowledge Portal on Volunteerism, <<https://knowledge.unv.org/region/europe-and-central-asia>>.
- Pan Cyprian Volunteerism Coordinative Council (PVCC) website <<https://volunteerism-cc.org.cy/en/>>.
- Republic of Cyprus, Republic of Cyprus's Second Voluntary National Review, 2021, <<https://www.ciim.ac.cy/wp-content/uploads/docs/cyprus-2nd-vnr-2021.pdf>>.
- Danish Institute for Voluntary Effort (DIVE) website <<https://frivillighed.dk/danish-institute-for-voluntary-effort>>.
- Love og regler for frivillige i kommuner og regioner, Danish Institute for Voluntary Effort (DIVE) website, <<https://frivillighed.dk/guides/love-og-regler-for-frivillige-i-kommuner-og-regioner>>.
- Regler for arbejdsmiljøet i frivillige sociale foreninger, Danish Institute for Voluntary Effort (DIVE) website, <<https://frivillighed.dk/guides/regler-for-arbejdsmiljoe-i-frivillige-sociale-foreninger>>.
- GREY4GREEN, En samling af god praksis om frivilligt seniorarbejde i naturbeskyttelse, grey4green.eu, 2023, <https://grey4green.eu/wp-content/uploads/2023/08/GREY4GREEN_goodpracticereport_ENG_280323_mk-1.pdf>.
- GREY4GREEN, Håndbog for frivillige seniorer i naturen, 2023, <https://grey4green.eu/wp-content/uploads/2023/11/GREY4GREEN_IO3HANDBOOK.pdf>.
- GREY4GREEN, Frivillige seniorer i naturen. Implementeringshåndbog, 2023, <https://grey4green.eu/wp-content/uploads/2023/11/GREY4GREEN_IO4HANDBOOK.pdf>.
- GREY4GREEN projekt hjemmeside, <<https://grey4green.eu/>>.
- GREY4GREEN YouTube kanal, <<https://www.youtube.com/@Grey4Green>>.
- GREY4GREEN Facebookside <<https://www.facebook.com/Grey4GreenProject>>.

6. Kontaktinformation

ALDA - Association Européenne pour la Démocratie Locale

Maison des Associations 1a, Place des Orphelins, 67000 STRASBOURG

Copyright 2024 Alle Rettigheder Forbeholdt

Tlf: +39 04 44 54 01 46

Tlf: +39 04 44 23 10 43

Mail: alda@alda-europe.eu

www.grey4green.eu

Medfinansieret af den
Europæiske Union

Europa-Kommissionens støtte til produktionen af denne publikation udgør ikke en godkendelse af indholdet, som kun afspejler forfatterens synspunkter, og Kommissionen kan ikke holdes ansvarlig for nogen brug, der måtte blive gjort af oplysningerne heri. Projektnummer: 2021-1-DK01-KA220-ADU-000026601